

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE GELAARSDE KAT

Een toneelstuk in twee bedrijven

door

Watze Tiesema & Guido de Moor

Naar Ludwig Tieck

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2015

Nr.1563

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJFTIEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier 'Aanvraag tot opvoering'. Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen. Het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) aan Toneelfonds J. Janssens worden bezorgd of digitaal worden ingediend via www.toneelfonds.be → opvoering.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt men dan van Toneelfonds J. Janssens de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten.

Iedereen die een 'Aanvraag tot opvoering' indient wordt verondersteld de 'algemene voorwaarden aanvraag opvoering' (zoals ze vermeld staan op onze website) te kennen en te aanvaarden.

(Indien u geen toegang tot internet hebt, gelieve ons dit te melden. Dan sturen wij u graag per post een exemplaar van deze algemene voorwaarden.)

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A4

BELANGRIJKE OPMERKING!

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE GELAARSDE KAT* op te voeren moet de naam van auteurs *WATZE TIESEMA & GUIDO DE MOOR* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1985 Toneelfonds J. Janssens
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

HEIN, de kat
GODFRIED
KONING
PRINSES
LEANDER
NAR
HIJ
ZIJ
SCHOENMAKER
NATHANAËL
WAARDIN
LAURENS
KOEN
EERSTE HUZAAR
TWEEDE HUZAAR
HOFDIENAAR
LAKEIEN (4)
VLUCHTELING
KOK
KALMEERDER
BOER
AMBTENAAR
KONINGIN VAN DE NACHT
POTENTAAT
DIENAAR POTENTAAT
VOGELS (8)
AUTEUR (Ludo van Teylingen)
DIREKTEUR
TONEELMEESTER (Gerrit)
TWEË INSPECIËNTEN
MAN (Johan)
VROUW (Heleen)

PLAATS VAN HANDELING

De schouwburg

TIJD

Nu

PAUZE na het eerste bedrijf.

Eerste voorstelling 1 januari 1983 door de Haagse Comedie.

E E R S T E   B E D R I J F.

SCENE 1.

(Een kleine kamer op de boerderij. Hein, de Kat ligt bij de kachel te slapen)

GODFRIED: Wat moet ik met een Kat ? Dat is toch geen erfenis. Een Kat kan niets waar je als mens beter van wordt. Niets. Nee, dan zijn mijn twee broers beter af. Frederik, de oudste, kreeg het paard. Die kan nu mooi het land voor hem bewerken. En Bart, de tweede, trof het ook beter. Die kreeg de os. Als het nou nog een hond was.....daar kan je nog plezier van hebben. Een hond, die kan je leren je pantoffels te halen of de krant.....een hond dat is een nuttig beest, maar een Kat.... Misschien dat ik, als ik van tevoren had geweten dat ik met de Kat zou worden afgescheept.....(Hein richt zich op, rekt zich uit, zet een bochel en gaapt.)

VROUW: Dat is Jules Royaards, die Kat.

MAN: Die is toch veel ouder ?

VROUW: Wie ? Jules Royaards ? (slaat het programma-boekje open) Welnee, dat is nog een heel jonge man, in het echt dan. (Godfried is intussen naar de Kat toegegaan, aait hem over zijn kop.)

GODFRIED: Ach Hein, ik bedoel het natuurlijk niet persoonlijk. Maar ik heb voor mezelf nauwelijks voldoende te eten. Wat heb ik voor toekomst ? (Er klinkt een dof dreigend dondergerommel op de achtergrond. Godfried luistert er even naar, maar schenkt er verder geen aandacht aan.) En dan nog met jou er bij ? Ik zou natuurlijk een bontjekkertje van je kunnen maken. Dat zou best fijn zijn voor de winter. (aait de Kat) Maar dan zal ik wel moeten wachten tot je niet meer in de rui bent, anders heb ik er nog niks aan. (aait weer de Kat) Ik moet op de een of andere manier proberen mijn hoofd boven water te houden. Dat zal niet meevallen. Tenslotte ben ik opgegroeid in een tijd dat er van alles voldoende was, te veel zelfs. En om dan plotseling lijfelijk te voelen wat het is: Gebrek, honger, dat valt niet mee Hein. Daarom zul jij er aan moeten geloven. Ik moet je verkopen. Geloof me, het doet mij meer pijn dan het jou zal doen. Wij zijn samen opgegroeid. Ik ken jou even goed als ik mezelf ken. Ik moet je wegdoen.

(Godfried pakt de Kat beet, als om afscheid te nemen, barst dan in

snikken uit. Hij laat Hein los, gaat met de rug naar Hein toe zitten en tracht zich te herstellen.)

VROUW: (heeft na veel geblader de goede pagina in het programma - boekje gevonden) Kijk maar: de Kat - Jules Royaards. Toe Johan, hou jij even mijn bontje op schoot, ik heb het zo warm.

MAN: Had 'm daar te laten stelen zeker.

(De Kat richt zich weer op, gaapt)

HEIN: Godfried, beste jongen, ik zit erg over jou in.

(Godfried schrikt) Ja, ik heb het tegen jou.

GODFRIED: (kijkt verbaasd naar Hein) Hè ? Je kan praten.

HEIN: Dat verbaast je ?

GODFRIED: Ja.

HEIN: En waarom zou ik niet kunnen praten ?

GODFRIED: Ik heb geen idee. Ik heb alleen nog nooit een Kat wat horen zeggen.

HEIN: Misschien heb je nooit echt naar ons geluisterd

GODFRIED: Volgens mij zeggen katten ook alleen maar "miauw"

HEIN: (glimlacht minzaam) Als we door onze omgang met mensen de taal niet als een verachtelijk en bovenal bedrieglijk iets waren gaan beschouwen, zouden wij allemaal kunnen praten.

GODFRIED: Maar waarom heb ik daar nooit iets van gemerkt ?

HEIN: Misschien heb je nooit de moeite genomen eens goed naar ons te kijken.

GODFRIED: Maar dan had je het me toch kunnen laten merken.

HEIN: Waarom zou ik ? Dat brengt maar verantwoordelijkheden met zich mee. Als wij, zogenaamde dieren, met de taal opgezadeld waren, dan zou er voor ons toch geen plezier meer zijn op de wereld. Denk eens aan alles wat een hond allemaal moet doen en wat zegt die nou nog ! En het paard ! Dieren die met hun verstand te koop lopen, zijn stomme dieren, ijdeltuigen. Wij katten zijn nog de meest vrije diersoort. En waarom ? Omdat wij ons zo tergend onhandig voordoen dat de mens het totaal opgeeft ons op te voeden.

GODFRIED: Maar waarom vertel je me al die geheimen ?

HEIN: Omdat ik je mag. Omdat jij een in-goed en hoogstaand mens bent.

GODFRIED: Ach, ik geef je op tijd te eten.

HEIN: De mensen leven in de illusie dat als zij ons knuffelen - wat ze overigens meestal heel onhandig doen, wat mij weer veel te denken geeft over hun liefde-leven - dat ons gespin dan het enige karakteristieke van ons is. Maar dat instinctieve, behaaglijke spinnen, doen we alleen uit zelfbescherming, om erger te voorkomen. Als ze echt

wisten hoe met ons om te gaan, dan konden de mensen onze meegaande aard overal voor gebruiken.

GODFRIED: Ach, "overal voor" is natuurlijk ook weer niet nodig.

HEIN: Luister Godfried. Ik heb buitengewoon veel met je op. Jij hebt me steeds laten slapen als ik daar zin in had. Jij hebt me nooit tegen de haren ingestreken.

Daar zal ik jou altijd dankbaar voor blijven.

GODFRIED: Jij bent een prachtkat, Hein. Als ik het me allemaal voor de geest haal: wij hier druk door mekaar kakelend, de wijsheid in pacht en dan stil, achter de kachel, jij. Een beetje lui uitgestrekt je kop een tikkeltje schuin, rustend op je voorpoten, de ogen gesloten....Maar intussen wel alles verstaan wat er gezegd wordt, wel alles begrijpen wat er gebeurt. Dat is toch fantastisch !

HEIN: Meestal sliep ik natuurlijk echt.

GODFRIED: Welnee, je deed alleen maar alsof.

HEIN: Daar gaven de gesprekken die ik opving anders weinig aanleiding toe.

GODFRIED: O Hein. Jij.....jij opent mij voor zoveel nieuwe dingen de ogen.

HEIN: O ja ?

GODFRIED: Jij brengt mij zoveel mensenkennis bij.

HEIN: Godfried, jij bent een fijne vent, daar neem ik ook niks van terug. Maar - met permissie - je bent ook erg beperkt en daarbij behoorlijk geborneerd. Bepaald niet iemand die je zou omschrijven als een briljante geest als ik nou heel eerlijk ben.

GODFRIED: Dat is zo.

HEIN: Daarom weet jij niet wat je nu te doen staat.

GODFRIED: Och, ik....

HEIN: Verder dan het plan een bontjekker uit mijn vel, te laten maken ben je nog niet gekomen.

GODFRIED: Dat meende ik toch niet serieus. 't Kwam even bij me op....

HEIN: Geeft niet. Dat is heel menselijk, zo'n idee.

Hoef jij je niet voor te schamen. Jij hebt dus geen enkel praktisch idee over wat er moet gebeuren.

GODFRIED: Als je het zo stelt.....Nee.

HEIN: Je zou natuurlijk van alles kunnen aanpakken.

GODFRIED: Heb ik ook aan gedacht.

HEIN: Maar dat lijkt me niets voor jou.

GODFRIED: Heb ik ook gedacht.

HEIN: Nee, dan heb ik een veel beter plannetje. Onze wereld stikt

van overvloed en die wordt niet minder als die van de één in de handen van de ander overgaat. Het enige dat nodig is om deze rijkdom deelachtig te worden mijn beste Godfried, is....

GODFRIED: Geld natuurlijk.

HEIN: Is verstand.

GODFRIED: (verslagen) Ja dat is zo.

HEIN: Want daarmee kun je je macht toeëigenen. Een goed verstand is misschien niet alles, maar geloof me, het is ook niet niks. En als jij heel precies doet wat ik zeg, ga jij een glanzende toekomst tegemoet. Dan kun jij er van op aan, dat jij nog heel gelukkig wordt.

GODFRIED: Gelukkig, gelukkig....Ik zou zelf al erg blij zijn als ik een poosje voldoende te eten had.

HEIN: Jij moet me alleen wel vertrouwen.

GODFRIED: Doe ik toch.

HEIN: Echt ?

GODFRIED: (omarmt Hein) Jij bent de meest fidele kerel die ik ken.

HEIN: Goed. Doe me dan een plezier en haal de Schoenmaker.

GODFRIED: De Schoenmaker ?

HEIN: Die moet me laarzen aanmeten. Ja daar sta je nu even van te kijken, maar bij wat ik voor jou van plan ben komt zoveel hollen en stilstaan aan te pas, dat ik daar absoluut laarzen voor nodig heb.

GODFRIED: Maar waarom geen schoenen ?

VROUW: (barst hardop in lachen uit) Hahaha ! (kijkt naar buren die niet meelachen) Ja, dat is toch een heel stomme vraag. Je kunt De Gelaarsde Kat toch niet met schoenen aan spelen ! Dat hoort met laarzen !

HEIN: Bovendien met ik kunnen imponeren, ik moet met deze laarzen een stand ophouden. En dat is met gewone schoenen vrijwel onmogelijk.

GODFRIED: De Schoenmaker zal er wel van opkijken.

HEIN: Gewoon doen of het allemaal heel normaal is.

GODFRIED: Dat doe ik toch ook. Dat ik nou zomaar met je sta te praten ! Krankzinnig natuurlijk, maar toch is het zo.

HEIN: Alles went.

GODFRIED: Gelukkig wel. (Pauze) Maar daar zie ik de Schoenmaker lopen. (Er is niemand te zien. Pauze. Dan, wat ongemakkelijk) O nee, toch niet. (Pauze)

HEIN: Is dat 'm niet.

GODFRIED: Waar ?

(Hein en Godfried kijken naar het souffleurshok. Verwarring)

HEIN: Daar. Helemaal in de verte.

GODFRIED: De SCHOENMAKER bedoel je ?

HEIN: Ja....de Schoenmaker ! En ik heb 'm echt nodig.
Zonder laarzen kan ik gewoon niet verder.

(Pauze. Plotseling klinken er voetstappen van een rennende man.
De Vluchteling, verfromfaaid, militair gekleed, rent over.
Weer voetstappen. Men achtervolgt hem kennelijk. Dan, langzaam
slenterend, maar erg hijgend, komt de Schoenmaker op.)

GODFRIED: Maar daar zie ik de Schoenmaker lopen. Psss, schoenenbaas,
kom er eens bij.

SCHOENMAKER: Mesjeu !

GODFRIED: Schoenmaker. Ik heb al heel lang niets bij je besteld.

SCHOENMAKER: Het zal mesjeu wel niet veel beter gaan dan het mij
gaat. Ik tenminste heb de laatste tijd weinig om handen.

GODFRIED: Dan zie je vast kans gauw een paar laarzen voor me te ma-
ken.

SCHOENMAKER: Op zo'n meevaller had ik vandaag niet meer gerekend.
Ga zitten, dan neem ik de maat.

GODFRIED: Het is niet voor mij, maar voor mijn vriend hier en voor
mijn rekening.

SCHOENMAKER: Is het voor hem ?

GODFRIED: Bevalt het je niet ?

SCHOENMAKER: O....jawem. Maakt mij natuurlijk niet uit. Hoeveel
wenst u er ? (Hein is gaan zitten en steekt zijn rechterpoot uit.
De Schoenmaker grijpt deze beet en bezeert zich aan de nagels.) Au !

HEIN: (grijnst) Twee natuurlijk.

SCHOENMAKER: Nog speciale wensen ?

HEIN: Stevige zolen, bruine omslagen en stijve beenkappen.

SCHOENMAKER: Zoals u belieft. (Hij neemt de maat, aarzelt) Weest
u zo goed uw klauwen, pardon uw nagels, wat in te trekken. Ik heb
me al bezeerd.

HEIN: En ze moeten zo snel mogelijk klaar zijn. (Doordat zijn poot
geaaid wordt, begint Hein onwillekeurig te spinnen.)

SCHOENMAKER: (lichtelijk gegeneerd) Mesjeu is nogal in zijn schik.

HEIN: (verzaligd spinnend) Ja....

GODFRIED: Hij heeft een opgeruimd karakter.

SCHOENMAKER: Dat is ook veel waard. (Hij neemt afscheid. Naar
Godfried) Mesjeu. (Naar Hein).....eh....(dan naar beiden) Dag....
heren. (Af)

GODFRIED: Hein, ik heb geen idee wat je van plan bent, maar ik sta
helemaal achter je.

HEIN: Je merkt het allemaal gauw genoeg.

GODFRIED: Nu alleen nog je snor eraf.

HEIN: M'n snor ? Af laten scheren ? Hoe komt je er bij ?

Ik ben toch veel imponerender zo. Bovendien, een kat zonder snor, dat is geen gezicht.

GODFRIED: We moeten nu goed met elkaar bespreken wat we verder gaan doen.

HEIN: Daar kom jij vanzelf achter. Ik ga eerst eens een wandelingetje over het dak maken. Daar heb je een mooi uitzicht en bovendien is er een grote kans op een duifje. Er is er altijd wel eentje bij die geen kans ziet tijdig weg te vliegen.

GODFRIED: Pas maar op.

HEIN: Ik ben geen beginneling. Saluut. (Af)

GODFRIED: Je hoort wel eens dat katten niet te vertrouwen zijn. Zou dat nou waar zijn ? Stel nou dat een kat er inderdaad geen geweten op na houdt. Stel dat hij er met de laarzen, waar ik mijn laatste geld aan heb uitgegeven, vandoor gaat. Om ze ergens anders te versjacheren. Dat kan toch ? Zo'n beest - heb ik ergens gelezen - heeft misschien wel negen levens. Dat maakt hem een hoop minder kwetsbaar. (Hein is inmiddels boven op het dak geklommen. Het bloed loopt hem langs de kaken en snorharen. Hij spuugt wat veren uit, gooit ook een handje veren naar beneden. Ze vallen voor Godfried neer.)

HEIN: Pardon. (Hij hikt)

GODFRIED: (heeft even opgekeken) Mijn broers hebben me beduvelde, maar in Hein heb ik vertrouwen. Hij is zo ontroerend en hij zegt zulke verstandige dingen. Eigenlijk heb ik nog nooit met iemand zo fijn kunnen praten als met hem. Voor het eerst in mijn leven heb ik het gevoel dat iemand mij begrijpt. En ik weet zeker dat hij ook voelt, dat ik hem begrijp. (Hij kijkt om zich heen, pakt een bezem en veegt de veren en afgekloven botjes bij elkaar. Hij glimlacht vertederd. Af)

SCENE 2

(Changement naar het koninklijk paleis. Alle doeken gaan de kap in. Zichtbaar worden de Koning en de Prinses, die naar voren komen om het begin van scène 3 met verve in te zetten)

KONING: Mijn waarde dochter. Al meer dan....

(Dan merken ze dat de doeken voor het koninklijk paleis niet naar

beneden komen en dat bovendien de stelling met Hein niet is afgereden. Hein ligt nu op een kale stelling ontdaan van elke luister. De acteur die Hein speelt laat duidelijk merken dat hij aardig de pest in heeft.)

HEIN: (voor zichzelf) Jezus, Christus. Verdomme, waarom word ik niet afgereden ?

(Ook de Koning en de Prinses zien hun opkomst verpest. Ze trekken zich verward terug.)

TONEELMEESTER: (komt opgesloft) Rustig maar, Lucas kom er effe bij, de rem zit vast. Joop haal 24 nog effe op.

MAN: 't Is wel wat rommelig hè.

TONEELMEESTER: Pas op, ze hangen vlak naast elkaar !

VROUW: Dat hoort er zo bij. Dat is nou "theater", dat is modern. Jij bent zo vreselijk behoudend in die dingen. Je moet ook 's meer meegaan. Dat zou voor je verdere ontwikkeling ook helemaal geen kwaad kunnen.

MAN: Je weet dat ik op (dan volgt de dag van de voorstelling)altijd de Lions heb.

VROUW: Jullie allebei zeker.

MAN: Wat bedoel je ?

VROUW: Niets.

(De Auteur rent op om te redden wat er te redden valt)

TONEELMEESTER: Hoepel op, blijf er met je poten vanaf.

HEIN: Kijk uit, ik lazer er zo vanaf.

TONEELMEESTER: Niks aan de hand. En duwen maar jongens, pak effe aan. (tegen Auteur) Hebt u dat allemaal bedacht ?

AUTEUR: Nee. Dit heb ik niet allemaal bedacht.

TONEELMEESTER: Je moet nog veel leren, jochie !

(Nu rolt het changement zich goed af. De muziek zet in en scène 3 kan beginnen.)

SCENE 3

(Het koninklijk paleis)

KONING: Mijn waarde dochter. Al meer dan duizend prinsen hebben naar je hand gedongen, hun koninkrijken hebben ze aan je voeten gelegd. Je hebt ze allemaal terzijde geschoven. Waarom ? Waren ze niet rijk genoeg, hadden ze niet voldoende macht ? Zo'n ongenaakbare houding moet toch een oorzaak hebben.

PRINSES: Lieve vader, rijkdom en macht zijn voor mij niet het aller-

belangrijkste. Bij mij komt het hart op de eerste plaats. Eerst moet er een liefde in mijn hart ontbranden, voor ik mijn nek steek in het juk van de echtelijke staat. Tenminste, zo zegt Leander dat en daar ben ik het volledig mee eens.

KONING: Leander ?

PRINSES: Ja, uw hofgeleerde !

KONING: Ik dacht altijd dat jullie het over wetenschap hadden.

NAR: Leander verstaat de kunst van alles een wetenschap te maken. (naar de Prinses) Nietwaar ?

KONING: O Nar, buiten de maaltijden om ben je de laatste tijd zo zouteloos. Laat ons met deze kwestie alsjeblieft alleen.

PRINSES: Een huwelijk zonder liefde, zegt hij, is je reinste hel op aarde.

NAR: Liefde en het huwelijk. Het spreekt vanzelf dat dat een heerlijke combinatie is, maar geldt dat niet voor alles dat je verbindt met "Liefde" ? Ik bedoel liefde en postzegels verzamelen, liefde en volleyballen, het lijkt mij allemaal minstens zo aantrekkelijk als liefde en het huwelijk....Goed, goed, goed, ik ga al. (Af)
(In de zak van de Man begint plotseling een semafoon te piepen)

VROUW: Johan, zet dat ding af.

MAN: Hè ?

VROUW: Johan, je piept.

MAN: O, ben ik dat. (Hij zet het gepiep af, wil half opstaan. "Fluisterend") Sorry, ik moet even dringend bellen.

VROUW: Ga zitten. Je kan nou niet weg.

MAN: Ik ben in een minuutje weer terug.

VROUW: Blijf zitten !

MAN: Hou jij dit even bij je. (Hij duwt de Vrouw het bontje weer toe.)
Ik ben echt zo weer terug.

VROUW: Sssttt !

(De Man verlaat de zaal)

KONING: Lieve kind, ik zou willen dat ik niet wist waar je over sprak. Was ik maar onwetend gebleven !

Geen dag ging voorbij zonder gekijf en gekrakeel, zonder dat de koninklijke borden - vaak met het uitstekend voorbereid voedsel er nog op - me rakelings langs de kroon vlogen. Ach, je moeder zaliger - ze ruste in vrede - ik krijg tranen in mijn ogen als ik aan haar denk.

PRINSES: U windt zich teveel op, papa.

KONING: Zodra mijn herinnering aan haar weer bovenkomt begint het in mijn hoofd weer te suizen en knikken mijn knieën. Het is een grote

waarheid, mijn kind, dat linnengoed en bruidegom niet gekocht mogen worden bij lamplicht. Daar zou die Leander nou eens op moeten letten, dat dat in alle boeken kwam te staan.

PRINSES: Als er sprake is van liefde, papa, van echte liefde, dan is het luisteren naar de stem van je hart voldoende om een juiste keus te maken.

VROUW: (probeert een open doekje) Dat is heel juist. De liefde is iets moois !

KONING: De liefde, mijn kind, is iets moois.

VROUW: Wat zei ik ?

KONING: Maar het gaat meestal gepaard met een hartstocht die je weer diep ongelukkig kan maken. Het is juist deze rijkste, de gelukkigste aller gevoelens die ons vaak te grond richt.

VROUW: Nou, nou, dat kan wel wat genuanceerder.

PRINSES: Maar papa.....

KONING: (raakt in vervoering) De liefde is als een heksenbokaal: in plaats van nectar drinken wij vergif. En ons bed is nat van in treurnis geplengde tranen. Liefde is een duistere macht, die ons in de nacht besluipt, ons in een wurggreep omklemt. (Hij gooit er nog een schepje bovenop) Het huwelijk is een jungle van verdriet.

PRINSES: Papa !

KONING: (komt eindelijk tot bezinning, plotseling sentimenteel)

Ach, je moeder was altijd zo'n lieve vrouw. Als ik aan haar terugdenk branden mijn ogen. Ja, mijn kind, het is een groot geluk ooit echt van iemand gehouden te hebben.

(In de verte klinken klaroenstoten. Dan geluiden van aanrijdende auto's en het dichtslaan van de portieren van Cadillacs.)

Zeker weer een Prins die je ten huwelijk wil vragen Neem je in acht.

PRINSES: Op dit moment zijn kunsten en wetenschap belangrijker voor mij dan alle rijke prinsen bij elkaar. Boeken zijn mijn enig geluk. (De Koning kust de Prinses)

KONING: Je weet hoe na jouw geluk mij aan het hart ligt. (Af)

PRINSES: Ik begrijp zelf ook niet waarom geen van al die prinsen tot nog toe mijn hart niet met liefde heeft vervuld.

(Leander is opgekomen en heeft gehoord wat de Prinses zei)

LEANDER: Koninklijke Hoogheid....Liefde....is een genade. Maar niet een die men passief moet afwachten.

PRINSES: (verrukt) O, "Liefde is een genade".....Wat een verrukkelijke wijsheid meneer Leander. Even in mijn cahier noteren. Het is zo'n heerlijke, maar ook zo'n ware uitspraak, dat ik 'm vast nog wel eens

in een verhaal of kort essay zal verwerken. Gaat u toch zitten.
(Er staat geen stoel)

LEANDER: (vangt na een korte aarzeling de situatie op) In uw nabijheid prinses, verkies ik te blijven staan.

PRINSES: Zo u wilt. (De Toneelmeester sloft op met een stoel en zet deze voor Leander neer. Hij gebaart Leander dat deze kan gaan zitten. Als deze niet reageert, haalt de Toneelmeester zijn schouders op en sloft weer af.)

Gisteren nog heb ik me enige literaire ontboezemingen gepermitteerd. Gaat u toch zitten.

LEANDER: Gaarne koninklijke hoogheid.

PRINSES: Ze zullen u beslist interesseren.

LEANDER: Dat doen ze zeker. U weet dat het mij met blijdschap en trots vervult u zo....kreatief....te zien omgaan met ideeën met de vruchten van eeuwen wetenschap en filosofie; met de literatuur.

PRINSES: Het heet "Overwegingen ener vrouw".

LEANDER: In uw hart is bijna geen ruimte meer, zo vol is het van het schone, het ware. En er is zeker geen plaats voor al die prinsen die hun genegenheid, hun liefde voor u, uitdrukken in geld en vierkante kilometers.

PRINSES: Het begint zo:

LEANDER: Uw hart is te kostbaar en te edel om het te verliezen aan iemand die alleen uit is op macht en geldelijk gewin.

PRINSES: Zal ik het voorlezen, of leest u het liever zelf ?

LEANDER: Alleen iemand die in staat is ook geestelijk een wezenlijke relatie met u te onderhouden, is waard een plaats in uw hart in te nemen, is het onuitsprekelijk geluk beschoren het bed met u te delen.

PRINSES: Natuurlijk.....Ik heb mijn bespiegelingen als ondertitel meegegeven: "Enige Nachtelijke Overpeinzingen".

LEANDER: Het klinkt allemaal heel modern. Wanneer hebt u dat precies geschreven ?

PRINSES: Gistermiddag. Direkt na de lunch. Gelooft u me, meneer Leander, ik stel uw oordeel zeer op prijs.

LEANDER: Meent u dat werkelijk, hoogheid ?

PRINSES: U bent de enige aan het hof met wie ik kan praten over gevoelige dingen als literatuur. U hebt mij geleerd erven te houden, hebt mij geleerd ook vooral te luisteren naar de taal van het hart.

LEANDER: En ? Wat zegt dat hart u ?

PRINSES: Nou....eh....leest u maar.

LEANDER: (Hij neemt het cahier van de Prinses aan en begint te lezen.) Het is werkelijk uitstekend geschreven, voor een vrouw dan, werkelijk heel intelligent.

PRINSES: En m'n taal ?

LEANDER: Ach, het is - met permissie - natuurlijk beter om in plaats van "de maan staat op het firmament" te zeggen "de maan staat aan het firmament".

PRINSES: Dat is steeds zo vervelend, van dat schrijven dan. Dat er zoveel haken en ogen aan zitten. In elke zin kan een stijlfout voorkomen, elk woord kan fout worden geschreven.

LEANDER: De taal, hoogheid, is een ingewikkeld en veelvuldig organisme.

PRINSES: Misschien zou ik me beter kunnen bepalen tot het schrijven van poëzie.

LEANDER: Dat zou voor u zeker een hoop problemen oplossen.

PRINSES: Ik meen in staat te zijn gevoelens, emoties, zeer subriël te kunnen uitdrukken.

LEANDER: Meent u niet dat de taal als uitdrukkingmiddel voor zaken die betrekking hebben op het gevoel toch tekort schiet ?

PRINSES: Welnee. Als ik niet zo'n last had van al die taalfouten zou ik allang een roman hebben geschreven.

(Op de achtergrond is de Nar onhoorbaar opgekomen) Ik ben trouwens ook aan een toneelstuk begonnen, maar daar verklap ik liever nog niks van. Het heeft aan de ene kant tal van sprookjesachtige elementen in zich, aan de andere kant speelt het stuk aan het hof en staat het dus met beide benen in de realiteit. Ik ben er zelf erg enthousiast over. Vooral de Nar speelt er een heel speciale rol in.

(Bij het horen van zijn "naam" verbergt de Nar zich achter een kamerscherm of een pilaar) En ik, wed dat u heel verbaasd zou zijn als u zou weten welke plaats ik u in het geheel had toegedacht.

LEANDER: Kom ik er ook in voor ? Welk een eer, En...als ik voorzichtig vragen mag, mede ook met het oog op de kompositie, betreft uw werkstuk een tragedie of een komedie ?

PRINSES: Allebei. Het geluk van de een is immers het ongeluk van de ander. Maar weest u gerust, met u loopt het uiteindelijk goed af.

LEANDER: O hoogheid....ik....dank u. Ik wist dat u niet ongevoelig voor mij kon blijven. (Hij gaat achter haar staan, beroert haar schouders)

LEANDER: Ik weet, ik zie toch hoe het rood uw kaken kleurt, als ik in uw nabijheid ben. Ik voel toch wanneer het bloed raast.

PRINSES: Dat lijkt me op zich niet zo onhandig, maar verder begrijp ik toch niet waar u het over hebt.

LEANDER: Over de Liefde, over dat brandende verlangen, over die alles verterende gloed diep in ons. (Hij betast de borsten van de Prinses) Voelt u wat ik bedoel ?

PRINSES: Ja, dat voel ik wel. En om u in de juiste stemming te brengen voor een zinnig gesprek over de stijlvormen der lyriek wil ik dat best toelaten, maar ik zou toch niet willen dat iemand daar verkeerde konklusies uit trok.

LEANDER: O, hoogheid, mijn Beatrice, (De Prinses kijkt bevreemd op.) mijn schone Suzanne, (Weer is de Prinses lichtelijk verbaasd over de benamingen die Leander haar geeft.) mijn Delila, hunkert u niet naar de vervulling van die hartstocht, van dat kolkende verlangen ? Een verlangen dat geen boodschap heeft aan afkomst, dat geen acht slaat op banksaldo's maar alleen de band die de liefde smeedt, erkent als gelukbrengend en eeuwig ?

PRINSES: Ik geef toe dat in de poëzie van Hadewijch.....

LEANDER: O, hoogheid, hunkert u niet naar een eenwording....

PRINSES: Natuurlijk. En dat voel ik ook wel bij haar, maar....

LEANDER: Een eenwording die....(De Nar, die zich verborgen hield, geeft duidelijk zichtbaar een teken aan de Auteur, die zich al een tijdje stond op te winden en te aarzelen op welk moment hij zou ingrijpen. De Auteur komt op als Hofdienaar. Hij schraapt zich de keel.)

AUTEUR: Prins Nathanaël van Malsinki is aangekomen, koninklijke hoogheid.

LEANDER: Zou je ons alsjeblieft alleen willen laten. Je ziet toch dat je de Prinses stoort.

AUTEUR: Zeker.....(Hij draait zich woedend om. Af.)

PRINSES: Wie zei hij dat er was ? Prins Nathanaël ? Ken ik nog niet.

LEANDER: Hoogheid, laten we ons gesprek van zoeven voortzetten. (Hij legt zijn handen weer op haar borsten.)

AUTEUR: (op als Hofdienaar) Prins Nathanaël !

(Direkt daarop komt de Koning, vergezeld van Prins Nathanaël binnen.)

LEANDER: Wilt u mij excuseren ? (Hij gaat snel af.)

NAR: (die tevoorschijn is gekomen) Maar al te graag.

KONING: En dit is mijn dochten. (terzijde tegen Prinses)

Wees alsjeblieft een beetje vriendelijk deze keer. Het is een vermaarde Prins, van heel ver. Zijn land staat niet eens op de landkaart, zo ver. Denk eraan, ik heb ontzaglijk veel respekt voor deze